

פרשת משפטים

פרק כא

(ב) **ונחשוב כי הכתוב תפש דרך קצרה.** ר"ל כי בכל מקום שנזכר אברם העברי היה לו לומר: מעבר הנהר.
(יט) **והנה הכתוב הפריש זה.** ר"ל שלשון רפואה שבאה מאת השם נאמר בלשון פעל קל, כמו¹ שהוא בודד, בעבור שהוא במאמרו לבד. והבאה על ידי אדם נאמר בו בלשון פעל הדגוש, בעבור היותה על ידי סמנים.² **וחכמים קבלו עם אלה שניהם דברים אחרים.** ר"ל עם השבת והרפואה,³ בשת ופגם וקנס.⁴

פרק כג

(ד) **כי נכון לדבר ככה כנגד הנמצא.** ר"ל שנכון הוא יותר לומר לנמצא שאחר אויב לו, משיאמר שהוא אויב לאחר.
(טו) **והנה הוא חיוב, אין ככה זה.** ר"ל ששיבית סוכה שבעה חיוב ולא אכילת מצה שבעה, רק רשות, לבד חמשה עשר שהוא חובה. וזה על דרך רבותינו. ומה שנאמר בפרשה בא אל פרעה, שכל שבעה חיוב לאכל מצה,⁵ הוא על דרך הפשט.⁶
(יח) **וכן כתוב: בהעלות העולה (דה"ב לה, יד).** פסוק הוא על פסח יאשיהו. **והחלבים (שם).** הם חלבי הפסחים.
(כב) **זה אור השמש אמר אמת ככה.** ר"ל באמרו: תשמעו בקולו, ר"ל בקול המלאך, ועשית דבר השם, כי דבר המלאך הוא דבר השם.
(כט) **וכמוהו: פן תקדש (דב' כב, ט).** ר"ל שאע"פ שנאמר בלשון ספק, אבל ר"ל שבודאי תהיה הארץ שממה, כי הם מועטים ולא יוכלו לשבת כלה.

¹ ליתא בכ"י ב.

² 'בעבור [...] סימנים' ליתא בכ"י ב.

³ בכ"י ב: והרפוי.

⁴ בכ"י ב: ונזק.

⁵ ראה שמ' יב, טו.

⁶ ראה א"ע, שמ', שם.

פרק כד

(י) והנה 'לבנת' כמו אבן ספיר שראה יחזקאל במראות הנבואה, שהוא דמות כסא.⁷ נראה שכוונת החכם ש'לבנת הספיר' הוא הגלגל העשירי, הנקרא 'גלגל השכל', וזהו 'דמות כסא', ר"ל שבכחו יתנועעו שאר הגלגלים ויראה בו גבורת ממציאו וממשלתו. וזהו אמרו גם כן הרקיע הנטוי על ראשי החיות. והחיות הם הגלגלים המתנועעים, כל אחד תנועתו המיוחדת לו. אמנם הר"ם ז"ל פירש בספרו 'לבנת הספיר' – חומר ראשון, המקבל כל הצורות זה אחר זה.⁸

⁷ ראה יח' א, כו.

⁸ ראה מו"נ א, כח.